

Iskola és társadalom

Új tantárgy a gimnáziumban

Gyorsan fejlődő társadalmunk szakemberhiánnyal küzd. Ez a jelenség korábban inkább a gazdasági életben okozott nehézséget, napjainkban viszont a kultúra különböző területein is. Ez a szakemberszükséglet hozta létre Szegeden a szakközépiskolai övönöképzést. (Az első övönjelöltek az idén érettségiznek a Tisza-parti szakközépiskolában!) A Radnóti és a Ságvári gimnázium harmadik osztályos tanulóiból ebben a tanévben fakultatív pedagógiai blokk alakult, amelynek keretében nevelési alapismereteket tanulnak, hogy a tanítói pályára felkészítsék az arra alkalmas tanulókat. Sikeres záróvizsga, megfelelő alkalmasság és minősített esetén az érettségizett tanulók felvételi vizsga nélkül továbbtanulhatnak a tanítóképző esti vagy levelező tagozatán, és tanítói oklevelet szerezhetnek.

A Közművelődési Törvény a következőket állapítja meg: „Az állami oktatás keretében olyan közművelődési szakembereket kell képezni, akik hivatásukat, szociális világnézetüket, általános műveltségüket, szakmai felkészültségüket alapján alkalmassá a közművelődési tevékenység szervezésére és irányítására.” Az idei tanévben a Tisza-parti gimnázium egyik harmadik osztályához fakultatív tantárgycsoportos oktatás keretében népművelési szervezési ismereteket sajátítanak el a tanulók.

Melyek ezek az ismeretek? A tanulók harmadik és negyedik osztályban szerzik meg a képesítéshöz szükséges ismereteket és gyakorlatot. Az ügyviteli ismeretek tájékoztatók a tanulókat a művelődési otthonok tevékenységéről, intézményszervezéséről, megismerkednek a munkaterv készítésével, nyilvántartások és egyéb iratok kezelésével. Költségvetési, számviteli és leltározási teendők mellett munkajogi, társadalombiztosítási és adózási ismeretekkel is kell rendelkezniük. A művelődéstechnikai ismeretek különféle műszaki eszközök kezelését követelik meg. Az alkalmazott grafika keretében a közművelődési propaganda számára feliratok, plakátok készítését gyakorolják. Másolástechnikában megismerkednek a korszerű sokszorosítási eljárásokkal és eszköz-

ök használatával. Az állóképességét megköveteli a fényképezésben és a világi- és művészeti eszközök alkalmazásában a jártasságot. Az állóképességét megköveteli a fényképezésben és a világi- és művészeti eszközök alkalmazásában a jártasságot. Az állóképességét megköveteli a fényképezésben és a világi- és művészeti eszközök alkalmazásában a jártasságot.

A klubvezetői ismeretek hangsúlyozzák a klubokban — elsősorban az ifjúsági klubokban — folyó nevelési feladatokat. Tájékoztatók kell a tanulóknak a klubok feladatairól, az ott folyó változatos munkáról, programokról, hagyományokról, társas élet kialakításáról, viták, játékok vezetéséről, valamint a klubban folyó adminisztratív és gazdasági teendőkről. A korunk művészete általános esztétikai alapismereteken túl a XX. század művészeti, irodalmi irányairól, törekvéseiről, formanyelvéről tájékoztat; a film-, színház-, képző- és zeneművészet főként napjaink művészeti létezéséről, a művészetek befogadását, művészetértő és -élvező közönség kialakítását szolgálja. Korunk természettudománya a természettudományok és technika kapcsolataival, illetve világnevezetesen elfoglalt helyével és szerepével ismerteti meg. A közművelődési szervezeti és intézményrendszer a művelődési otthonok és ilyen jellegű intézmények szervezeti felépítését, a kü-

lönféle közgyűjtemények ismeretét, a filmgyártás és a színházak helyzetét, művészeti és szakmai szövetségek szerepét társadalmunkban, valamint a tömegközlekedési rendszerekről szóló tájékoztatókat tartalmazza. A szervezés- és vezetéskélmélet a csoportok (klubok) vezetési elveivel, a vezetési tevékenység tartalmával, formáival és módszereivel foglalkozik. Hogy ez eredményes is legyen, jelentős óraszámában közöl pszichológiai, pedagógiai és didaktikai ismereteket is.

Mire jó mindez a sokszínű, érdekes, szerteágazó, de könnyűnek nem mondható ismeretanyag?

A negyedik osztály elvégzése után — de még az érettségi előtt — a tanulók záróvizsgát tesznek. A záróvizsga két részből: gyakorlati és szóbeli vizsgából áll. A gyakorlati vizsgán a jelölt bemutatja a művelődéstechnikai eszközök felhasználását, kezelését, karbantartását, valamint a klubban való jártasságát legálább két különböző jellegű feladat megoldása útján; a kiállításrendezési ismeretek gyakorlati alkalmazására való képességét. A szóbeli vizsgán a jelölt két tételt húz: az egyik a klubvezetői ismeretek, a szervezés- és vezetéskélmélet, és a közművelődési intézményrendszer tárgyból tartalmaz egy-egy kérdést; a másik tétel korunk művészete vagy korunk természettudománya és technika című tantárgyból tartalmaz egy-egy kérdést.

A sikeres vizsgáról kiállított bizonyítvány művelődési otthon-jellegű intézményekben ügyintéző, technikai, propagandista és program-szervezési feladatok ellátására képesíti.

Dr. Máriaföldy Márton

Rejtélyes nomád jelek

Szovjet régészek rejtélyes nomád jelrendszert fedeztek fel az Aral-tó nyugati partvidékén. Repülőgépről, 800 méter magasból vették észre először a 27 nyíl alakú jelet. A helyszínre érkezve csak hosszú és megfigyelő kutatás után találták meg az egyik „nyíl” végét: 30 centiméter magas, fűdbe szúrt fahas-

bokból alakították ki készítőik a nyilakat. Mindegyik fel 1,5 kilométer hosszú és 800 méter széles. Az egész rendszer 50 kilométer hosszúságban húzódik. A szovjet régészek szerint ezek állatcsapdák maradványai, amelyeket a nomádok helyeztek el az V. és a VIII. század között. (APN)

Új műhelyek, új műszerek

A Gépjárműjavító Isz beruházásai

A múlt év közepe óta sok ország 60 autójavító szövetkezetéből 18-at jelöltek ki — köztük a szegedi is — a közúti járműjavító rendszerű új járműjavító berendezésekre. Az országban a gépjárműjavítás, és megváltak egy-két feladatuktól dolgozóktól is. Korszerűsítették a munka- és üzemszervezést, s 1977. végére sikerült „kigazdálkodniuk” a veszteséget.

Új épületet kapott a szövetkezet szentesi motorké- rőpark-javító részlege, a harmadik negyedévében pedig megnyitották Szegeden az Olajbányász téri autószer- vizet. Egy hónap múlva készen lesz — már a belső szervi- znyezését végzik — a 2 millió forint beruházással épülő csongrádi autójavító állomás.

Ugyancsak új szerviz építést tervezik Szegeden, a Cserny Mihály utcában. A tizenhatszáz huszonnégy méteres csarnok több mint 3 millió forintba kerül majd a gépi berendezésekkel együtt. Előreláthatólag jövő tavasszal adják át rendeltetésének. Ez a beruházás a meglévő telep bővítésével, illetve a környék kisajátításával valósul meg. A kisajátítás elég nehezen halad, pedig a szegedi autósoknak minél előbb szükségük lenne az új szervizre. Annál is inkább, mert ezennél gyakrabban kell a gépkocsikat műszaki vizsgára vinni. Az

ország 60 autójavító szövetkezetéből 18-at jelöltek ki — köztük a szegedi is — a közúti járműjavító rendszerű új járműjavító berendezésekre. Az országban a gépjárműjavítás, és megváltak egy-két feladatuktól dolgozóktól is. Korszerűsítették a munka- és üzemszervezést, s 1977. végére sikerült „kigazdálkodniuk” a veszteséget.

Új épületet kapott a szövetkezet szentesi motorké- rőpark-javító részlege, a harmadik negyedévében pedig megnyitották Szegeden az Olajbányász téri autószer- vizet. Egy hónap múlva készen lesz — már a belső szervi- znyezését végzik — a 2 millió forint beruházással épülő csongrádi autójavító állomás.

Ugyancsak új szerviz építést tervezik Szegeden, a Cserny Mihály utcában. A tizenhatszáz huszonnégy méteres csarnok több mint 3 millió forintba kerül majd a gépi berendezésekkel együtt. Előreláthatólag jövő tavasszal adják át rendeltetésének. Ez a beruházás a meglévő telep bővítésével, illetve a környék kisajátításával valósul meg. A kisajátítás elég nehezen halad, pedig a szegedi autósoknak minél előbb szükségük lenne az új szervizre. Annál is inkább, mert ezennél gyakrabban kell a gépkocsikat műszaki vizsgára vinni. Az

vetkezett árutermelő-egységének. Az idén 40 ezer literes ajtózárat és kilincset készítenek a Szévtámmal kötött kooperációs szerződés alapján. A hideg idő beállásával főleg a motorké- rőpark-javító műhelyekben csökken a munka. Segítenek ezen a bajon is: a téli hónapokban 10 ezer kiskerti magvetőt szerelnek össze, ugyancsak kooperációban. Hődmezővá- sárhelyen nyeregpárna-takaró részleg működik, amelynek 800 ezer forint volt az árbevétele tavaly.

A szövetkezet szakemberei rendszeres szakmai továbbképzésen vesznek részt. Fokozott gondot fordítanak munkájuk minőségére. Megszigorították javítás közben a műszaki ellenőrzést, arra törekednek, hogy minél kevesebb legyen a reklamáció,

Erdővédelem

Nagyszabású erdő- és mezővédelmi munkálatok kezdődtek Mongóliában. Első lépésként állami faiskolákat létesítettek a keleti, a göbi- ajtaji, az uburhangaji és a szelengi ajmokban. Az egyen- két 20 hektáros gazdaság- gokban gyorsan növe- nyő- fákat, kislevélű szilvát, akác- fát,

homoktövis és sok más fa- és bokorfajtát nevelnek. A faiskolákban hozzá- létre az ország telepítési anyagát, és segítséget nyújt- nak a termelőszövetkeze- tek mezővédő, erdőigál- ló telepítésében. Idén az erdőszakértő hossza el- éri a 100 kilométert.

Családi események

Ferenc, Viglasi Ilés Istvánnak és Hódi Katalin Károlnak Réka, Deák Imrénnek és Tandari Rozáliának, Kiszitina, Berta Józsefnek és Karai Máriának Szabolcs, Szabó Dezsőnek és Böke Annának Dezső, Kovács György Ernőnek és Lukács Mária Magdolnának Tibor, Zoltán, Balogh Györgynek és Zsember Erzsébetnek Munka, Látó Ferencnek és Rácz Evának Attila, Szabó Jenőnek és Engi Irénnek Zoltán, Popán Imre Antalnak és Nagy Irénnek Anita, Balla Józsefnek és Takács Annának Timea, Hermina, Leitter Henriknek és Füzési Evának Ottó, Masir Ferenc Andrásnak és Huszta Erzsébetnek Szilárd Ferenc, Imre Mihálynak és Varga Magdolnának Beáta, Burda Gergelynek és Torma Piroskának Mariann, Szabó Miklósnak és Gara Eva Margitnak Eva Afrodité, Bihar- vari Lajos Sándornak és Kovács Agnes Magdolnának Csilla Erzsébet, Babarcsi Jánosnak és Nagy Jolánnak Andrea, Babar- ezi Jánosnak és Nagy Jolánnak Katalin, Fridrik Györgynek és Tóth Margit Piroskának Emese Margit, Mag Istvánnak és Rácz Noéminek István, Zádori Vil-

mosnak és Kálmán Eszter Máriának Tamara, Renkó Péter Pálnak és dr. Bito Erika Margitnak Péter Robert, Bilicki Eleknek és Szeri Etelka Irénnek Szilvia, Gál Sándornak és Szűcs Juliannának Gabriella, Márton Istvánnak és Kiss Károlnak Gabriella Klára, Széplai Antalnak és Katona Erzsébetnek Renáta Erzsébet, Csanádi Gyula Antalnak és Bálint Zsuzsannának Zsuzsanna, Elekcs Mihály- nak és Babarcsi Edit Marianak András Attila, Vadai Györgynek és Molnár Erika Ilonának Ist- van, Török István Mihálynak és Budai Irén Rozáliának Katalin, Nyulász Lászlónak és Bálint Margit Máriának László, Górosz Sándornak és Sütő Agnesnek Agnes, Nemeth Györgynek és Zádori Veronikának Attila, Tanács Józsefnek és Barcsik Mar- gúnak Brigitta, Papp Józsefnek és Rehák Juliannának Anita, Bor Ferenc Károlynak és Ud- varhelyi Anna Máriának And- rea, Kakuszi Ferenc Györgynek és Csikos Erzsébet Ibolyának Krisztina Erzsébet, Vajda Sándor Józsefnek és Papp Klára- nak Katalin nevű gyermekük született.

Szeged: Hollender Hans Joser- nek és Ersey Adrián Máriának Dominik, Heszler Emil Péternek és Marosán Kornélia Emiliának Ildikó Mária, Porubcsánszki Bá- lintonak és Végli Magdolnának Csilla, Tarkó Bálintnak és Farsang Erzsébet Annának Ba- lint, Cviljanovic Antunak és Páncsics Erzsébetnek Inez, Sinkó Zoltán Jánosnak és Kiss Meli- na Juliannának Zoltán, Hegyes Györgynek és Bozoki Zsuzsan- nának Dóra Zsuzsanna, Bodor Károlynak és Takács Erzsébet- nek Krisztina, Kovács Ferencnek és Menyhart Máriának László Hajmud, Hajdu Sándornak és Kónya Ida Tereziának Sándor Márk, Juhász Józsefnek és Szabó Ilonának Hajnalka, Madarasz Györgynek és dr. Kárpáti Ka- talinnak Anita, Katalin, Pesti Mihály Istvánnak és Szabó Erzsébetnek Mihály, Miklós Péter Lászlónak és Kerekes Juditnak Gábor, Széki Nándornak és He- ves Arankának Nándor, Tiricz Ferencnek és Hatvani Ilonának Gábor Imre, Makra Antalnak és Kleri Erzsébetnek Csaba, Ne- meth Lászlónak és Széki Ibolya- nak László nevű gyermekük született.

HALALOZÁS

I. kerület
Szeged: Gönczöl Sándorné De- ák Rozália, Boldizsár István, Müller Erzsébet, Ravasz Józsefné Agoston Katalin, Csikos Mihály, Szabó Andrásné Varga Juli- anna, Koteles Istvánné Papp Ve- ronika, Pálkás-Juhász Mihály, Oláh Jenő, Tóth László, Kázy Lajos Józsefné Pálz Mária, Diós Károlyné Kálmán Margit, Sütő Györgyné Bérés Julianna, Batanos Józsefné Kószó Rozália, Szarvák Pál, Tajti Balázs- né Pekete Piroksa, Szécsi István József, Prágai Györgyné Me- kitter Eva Mária, Szekeres György, Páblán Mihály, Csorba Józsefné Kovács Klára meghalt.

II. kerület
Szeged: Oláh Mihályné Kap- pan-Tóth Mária, Patocsai Józ- sefné Kancsár Julianna, Dobó Antónia Török Piroksa, Korom József, Baráth Péter, Bacsi- la Jánosné Rózsa Viktória, Tóth Imréné Ormándi Eszter, Har- mann Edit Erzsébet, Sebők Odónné Zombori Erzsébet, Szécs Istvánné Wolcz Anna, Obre- csány Gyuláné Ladányi Ilona, Leszkó József István, Hegedűs Györgyné Csizsi-Német Amália, Bognár József, Kósa Mihály meghalt.

Gémes Eszter:

Mindig magam

11.

Téli játékaink a dig-dug fa, szembekötődő, mi- lyen számot írtam...? Mit gondoltam? Hőgolyó- zás, bográcsolás. Ha a szülői álmunkat a szom- szédra, onnan átjöttek a gyerekek, ment a han- zúr. En unam ezt a csiri-biri játékot, komo- lyabba vágym. Házunktól ötven lépésre volt egy terebélyes nagy fűzfá, de olyan nagy volt, hogy egy négyökrös szekér körbe mehetett volna alatta, nem látszott volna ki. Hatan összeszer- vezkedtünk, Siska testvérek, egy Kondász Maris nevű lány, húgom, öcsém meg én, minden déli pihenési idő alatt ide tüntünk el. Szóltunk is, ki sem látszottunk a fa alól, Ahogy én láttam a Siska bácsitól, hogy rakja zsákba a pénzt, mert ő volt a vasúton a jegykidő, amíg állomás még nem volt. A babaruha közt, amit a méltóságos asszonytól kaptam, volt egy lenyagdarab is. En azt megcsináltam kis pénzeszáknak. Elhatá- roztuk, hogy pénzt gyűjtünk. Ha kapunk a ro- konságtól, vagy búcsúra: nem költjük el. Legyen nekünk takaréknak. A fán olvastunk, a Siskák jó könyvekhez jöttek hozzá, dudolástunk, isko- láztunk, kártyáztunk. Mind olyan játék volt, amit a fa takart. Ha kaptunk egy krajcárt, vagy fillért, a kútnál homokkal kifényesítettük, úgy vittük a zsákba. Volt benne egy papír, minden- kinek rá volt írva a neve, meg az, hogy mennyi pénze van bent. A pénzeszákat a Siska ikrek kezelték. Egy alkalommal jelentősen meggya- rapodott a pénzünk.

Volt a Vidának egy hibás eszű testvére. Lehe- tett 40 éves. Mellettünk nagy darab földjük volt, sok marhájuk, ezt a hibás eszűt arra használták, hogy őriztették vele a marhákat. Egy napon jön felém, azt mondja:

— Bangó pénz! Tanátam! De szélnek eresztüm, ha nem acc érte fényös pénzt. Minek ez a rossz papír?

Beszaladok anyámékhöz, mondom. váltsák már föl ezt a papírpénzt. Felváltották, 5 darab egy- koronást adtak érte. Egyet magamnál hagytam, négyet odaadtam a güyének. De már akkor a többi gyerek is kint volt.

— Itt van a pénz, többet adok, mint kend adott.

— Nem fényös! Neköm nem köll! Persze, hogy a gyerekek felkapkodták. Besza- ladt Ilona a pénzeszákáért, kivész belőle egy megsüült rézkrajcárt.

— No, ehhez mit szól kend?

— Csak ez az igaz pénz! Ennek van színe! Így vándorolt egy krajcár hiján 5 korona a zsákba.

Ennek az embörnek a tehenei felmentek a vasútra, szól az ör, hajtsd le a maphákat, jön a vonat. A mög felmegy a sinekre, széjjelne, azt mondja: Nem haltom én, mert az csak egy bi- ka. Az akkori mozdonyokat még „bikának” hív- ták. Nem is mozdult, az örnek kellett őket le- hajtani. Egyszer az édesanyja kimosott rengeteg fehér vászonruhát teregetett ki, végig a kerítést. Volt egy ravasz béres náluk, azt mondja a gü- yének:

— Nem mered a kancsikádat megmártani a pocolyába, aztán végigverni a ruhákat.

— Mé ne merném? Nem fáj azoknak!

Jól megbugyogtatta a kancsikát a sárban, ver- te a ruhákat. Mikor már nem fogta, újra meg- mártotta, adjad neki! Az anyja a nagy neve-

tésre jött ki, mikor meglátta, mit művel a fia, lépni sem tudott.

Már két éve felé járt, hogy gyűjtöttünk, ta- nácskoztunk, hogy mit vegyünk rajta. En a könyvek mellett álltam, Kovács a vakok részére, ebben én is benne voltam. Ilona; vegyünk ruhát, Pista: bárányokat. Húgom: játékokat. Öcsém: hintakötelet, puskát. Nem egyeztünk meg, szava- zással holnap döntjük el, úgyis vasárnap lesz, több időnk lesz. Másnap iparkodtunk elmosogat- ni, idejében kimentünk, Jónnek a Siskák is, de nem olyan nagy örömmel, mint szoktak. Csak bandukolnak. Mindjárt a szemembe ötlük, hogy a zsák nagyon lapos, Baj van — mondják. Jós- ka (a bátyjuk volt) felkutatja a zsákot, kivette a pénzt, csak egy keveset hagyott. Ez nagy baj! — mondom. Hányszor húztuk el magunktól a cuk- rot, búcsúkor a mézeskalács-olvasót! Hogy volt száve ilyen gyerekeket megrabolni? Mindnyá- jan sirtunk! En azután feltaláltam magam, mon- dom a többieknek: — Majd megveri az Isten! Gyura bácsit is. Veront is megverte. Kinyitottam a zsákot, csak a nagy német tallér volt benne, azt Kovács hozta, úgy találta. Vilmos császár ké- pe volt rajta, jó nagy darab volt. Klöntöm. Min- denki kapkodta. én is magamhoz veszek két krajcárt. A nagy tallér ott maradt magában, senkinek sem kellett. Húgomnak sem jutott, el- kezdte a Kovácsot zavarni: — Add ide a kraj- cárjaimat, vidd a tallérodat! Té hoztad! Megfe- lezte a húgommal, ami nála volt, a tallér sorsa nem tudom, mi lett. Lehet, hogy nem is tallér volt, csak mi így mondtuk. Vége lett a hatosok- nak, nem jöttünk ide többet. De én egyedül még sokszor jöttem ide olvasni, vagy az égen a lassú mozgású felhőket nézni. Jó pázsitos volt a fa al- ja, imit-amott a napfény is keresztültört a lom- bokon. Dagadozott a belső részem, minden olyan szép és békés, csendes. Csak ennyi buggyant ki a számon: — De jó élni!

(Folytatjuk.)